

Avgerandi samráðingar

Oddagrein

Í september og í október verða nakrar fyrri Føroyar sera týðningarmiklar samráðingar í Danmark og Bretlandi. Landsstýrið skal til Keypmannahavnar til at gera eina nýggja avtalu við danir. Henda avtala - vóna føroyingar - fer at gera tað lættari hjá føroyingum at klára seg gjøgnum kreppuna. Her verður serstakliga hugsað um at ta ovurstóru skuldina og rentuna av henni. Miðjað verður móti at fáa danir at lata onkra hurð upp, soleiðis at til ber at lækka tað drepanið skattatýstið.

HIN samráðingin verður í tveimum og í báðum færum í London. Um góða viku fer føroyska samráðingarnævndin til Bretlands at hava fund um markið. Seinni skal so lögmaður til Bretlands at vitja.

VIT hava longu umrøtt hesar báðar "vitjanir" í Bretland. Ilt er at siga, hvat fer at koma burtur úr tann 21. september, men líta vit aftur um bak, so er neyvan nógv gott í væntu. Tað tykist sum stendur tað í stað í samráðingunum. Báðir partar tykjast standa fast við sítt.

SPURNINGURIN er tí, hvat lögmaður fer at fáa burtur úr, tá hann fer at vitja Rifkind og Major miðskeiðis í október. Tað er sjálvandi ringt at gera sær metingar um, hvat kann henda í hesum stóra máli, tí innihaldið í samráðingunum er loyniligt. Vit mugu tí eftir besta færimuni royna at leggja tvey og tvey saman og so gera okkara metingar út frá tí. Málið stendur helst har, at bretar hava slakað munandi frá upp-runakrævum sínum, sum øll vita vóru þúra burturvið. Men eftir stendur so krav teirra um annað mark enn tað miðlinjumark føroyingar halda fast um. Økið, sum báðir partar eru ósamdir um, er nettup økið, sum tykist at vera tað mest áhugaverða í oljuleitingini. Tí er hugsandi, at hvørgin parturin fer at geva seg meira. Vit gita, at føroyska samráðingarnævndin ikki fer at koma við nøkrum ítökiligum útspæli, sum gongur bretum á mæti. Heldur ikki fara bretar at lora stórvægis meira út. Har fer tað so at vera upp til lögmann og bretska leiðararnar, ið skulu hittast ein mánað seinni.

LÖGMAÐUR hevur víst seg at vera treiskur maður, sum ikki er so lættur at syfta. Hevur hann tikið eina stóðu víkir hann ikki uttan víðari frá henni. Vit hava sæð, hvussu treiskni lögmanns hevur verið flokki hansara bæði til fyrimums og vansa. Helst fer lögmaður í London at gera bretum greitt, at Føroyar kunnu ikki góðtaka bretska krøvini, sum taka bestu "olju"-økini frá okkum. Hann fer at sannføra bretar um, at teir mugu umhugsast Haag, vilja teir ikki lurta eftir føroyingum. Vit halda, at lögmaður hesaferð eigur at gera bretum stóðuna fullkomiliga greiða. Hann eigur tó eisini at bjóða bretum samstarv í menningini av eini komandi oljuvinnu.

Sosíalurín

Í Klaksvík

Gongur fínt

Soleiðis málber hann seg. Maðurin, sum hevur skuldarbundi Klaksvíkingar langt inn í komandi øld. Tað hevur ríkið mangar familjur úr Klaksvík, men hetta rørir ikki mannin. Hann hevur tað fínt og vil fegin halda á. Fær hann magt sum hann hevur akt so tveitir hann enn fleiri Klaksvíkingar av landinum, skrivur Eyðólv Dimon

Nógvir føroyingar halda, at ein skerjing av almennu fyrisitingini merkir eina betran av kappingarførinum, men so einfalt er tað ikki. Borgarlígu røddirnar vinda seg upp, men argumentationin er ógvuliga lík teirri, sum rasistarnir í grannalondum okkara brúka.

Óngar loysnir

Manglar tú loysnir og visionir, so finn tær ein syndabólk og billa fólk inn, at hesin er røtin til alt ilt. Í grannalondum er tað flóttarfólk, sum verður syndabókkur, hjá okkum er líkt til, at tað fyrbils er almenna starvsfólk. Einki bætir ein skerd fyrisiting kappingarføri okkara. Tvørturímóti kann tað gera kappingarføri verri um skerjingar einans botna í einum røtgróvnum hatri móti alment løntum. Hvat vit enn gera við almenna sektorin so batnar kappingarføri ikki fyrr enn vit hava endavent vinnulívini. Politikkurin har tað eru pengarnir og ikki kvalifikationirnar, ið gera av hvør skal taka avgerimar má skiftast út. Dagliga verða føroyingar hunddálkaðir bæði í føroyskum og útlendskum fjølmiðlum so hvørt avdúkingarnar um hvussu sonevndu vinnulívshetjur okkara hava snítt, lumpað og falsa seg til ein ognarrætt sum føroyski skattgaldarin hevur góldið fyrir og tí eisini skuldi átt. Nú tollmúrur og stuðulsveitingar detta burtur vakna teir við kaldan drey, og royna av øllum alvi at skava út yvir egna dugnaloyti.

Kompetenta leiðslu

Heldur enn at gera "fordummilsis projekti" hjá Jógvan við Keldu til mið, skal mál okkara vera at skapa eina dugnaliga og hágkompetenta arbeiðsmegi sum saman við eini nýggjari kvalifiseraða leiðslu, og eini eins væl skipaðari almennari fyrisiting kann betra kappingarføri okkara. Tá øll hesi eru eins væl "trimmaði" og arbeiða saman kunnu vit gera okkum vónir um at kappingarføri okkara skal batna.

Almenna fyrisitingin er fortreytin fyri at restin av samfelagnum kann virka á framkomnum stóði. Lat okkum eins og kappingarneytarnir í grannalondum okkara leggja stórsta dentin á at betra útbúgvingar og almennu fyrisitingina, skrivur Eyðólv Dimon.

Almenna fyrisitingin

Almenna fyrisitingin er ikki bara tann parturin av samfelagnum, sum skapar tær trygdir og tænastur, men er fortreytin fyri at restin av samfelagnum kann virka á framkomnum stóði.

Kann seta gongd á

Tá búskaparstøðan er sum hon er í dag: Nóg fólk arbeiðsleys, vinnutól liggja still og heilar vinnugreinar liggja lamdar, tá er almenni sektorin eisini hitt einasta skjótt virkandi amboð, vit eiga, sum beinleiðis kann fáa gongd á aftur.

Tvinnit hættir

Hetta kann gerast á tvinnar hættir.

1) Vit kunnu velja bara at halda tær, tá ringar tíðir koma. Tað vil siga, vit lata vera við at skerja figgarlógina, sjálvt um skattagrundarlági fellur. Hervið spræmir hitt almenna meiri pening út í umferð, enn tað tekur inn, og verður eftirspurningurin øktur. Á henda hátt gerst kreppan ikki so ring, sum hon annars hevði verið.

2) Hin máttin hevði verið at økt um útreiðsluslúðuna á figgarlógini, soleiðis at peningainspræningin verður stórri. Hetta virkar sjálvandi skjótari, men kann ikki fremjast nú

við Keldu o.a. ikki nýttu figgarlógina sum amboð á rættan hátt seinast í áttati árunum, at stóðan er vordin, sum hon er í dag. Landið svam í peningi, og ov mikið var av arbeiði. Kortini var hall bæði á lögtingsfiggarlógini og figgarlógini hjá Klaksvíkingar kommunu, sum Jógvan við Keldu hevði ábyrgdina fyri. Harvið setti hitt almenna uppaftur meiri ferð á búskaparlígu ovurupphitingina. Hetta var búskaparpolitikkur, so tað stendur eftir, og hesum líða vit undir í dag.

Jógván spælt fallit

Skeivleikunum frá áttatiárunum áttu vit at lært av. Skulu vit enn einaferð lurta eftir búskaparfrøðingunum úr Klaksvík, er tað einasta vit fáa burturúr, at kreppan verður stóðugt meiri lemjandi. Men í Klaksvík gongur fínt. Hetta sigur maðurin, sum hevur skuldarbundi Klaksvíkingar langt inn í komandi øld. Hetta hevur ríkið mangar familjur úr Klaksvík, men hetta rørir ikki mannin. Hann hevur tað fínt, og fær hann »magt, sum hann hevur agt,« so tveitir hann enn fleiri Klaksvíkingar av landinum. Lat okkum eins og kappingarneytarnir okkara leggja stórri dent á at betra útbúgvingar og almennu fyrisitingina, so vit við eini dugnaligari arbeiðsmegi og einum meiri kompetentum vinnulívi, sum ikki er vaksið fram, vart aftanfyrir toll múrur og alskyns stuðulskipanir, tá kunnu vit rættiliga fara at hugsa um kappingarføri.

Eyðólv Dimon

figgarliga stóðan er so vónalig at kreditorur okkara avger karmin um figgarlóg landskassans.

Spára í góðum tíðum

Hevði stóðan hinvegin verið sum seinast í áttati árunum, at arbeiði var til allar hendur, so hevði einasti skilagóði politikkurin í fyrstu atlugu verið, ikki at økt útreiðslurnar á figgarlógini, so hvørt sum skattainntøkurnar hækkaðu, og í aðru atlugu kanska beinleiðis at minka um útreiðslurnar, samstundis sum skattatýsti varð hækkað. Soleiðis ber til at forða fyrir, at búskapurin verður ovurupphitaður, fyrir síðan at skrambla saman.

Nýttu figgarlógina skelvt

Tað var júst tí at Jógván

UMVÆLING

Eg átaki mær at umvæla øll el-tól kring landið. Havi í hesum sambandi útbúgving sum servicumaður.

Eri at hitta á tlf. 56651, best í døgurðatímanum og eftir kl. 18.00